

ся даними глобального індексу гендерного розриву» (The Global Gender Gap Index) [3].

Важливим завданням перед суспільством і державою є подолання існування “жіночих” та “чоловічих” професій, посилаючись на низький професійний рівень, низьку оплату праці у галузях, де частка жінок більша та стереотипів стосовно розподілу батьківських та сімейних обов’язків за ознакою статі. Створення умов для чоловіків на право брати відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та на період хвороби. Замовлення соціальних реклам з метою пропагування чоловічого іміджу, як виконавця сімейних обов’язків та догляду за дитиною. Розробка нових освітніх програм допоможе в подоланні закоренілих стереотипів за ознакою статі.

Важливим фактором для подолання проблеми гендерної рівності є державна політика, спрямована на забезпечення жінкам рівного соціального статусу та розвитку як соціально-демографічної групи. Формування у чоловіків паритетності, гендерної культури та свідомості.

Держава повинна не лише ратифікувати необхідні міжнародні документи і створювати ідеальне законодавство. По-перше, необхідно створити таке соціально-економічне середовище, за якого дотримання та реалізація прав жінки, як і взагалі прав людини, стали б реальністю. Тоді зміни будуть поступово створювати нову систему суспільних відносин, яка буде мати не статеву, а соціальну і правову основу. Така система суспільних стосунків і має назву «гендер».

Зміни в законодавстві мають супроводжуватись гендерно-чутливою освітою для державних службовців, співпраці державних інституцій, що опікуються гендерними питаннями. Інтегрування досвіду європейських країн у вирішенні гендерних проблем в системі державного управління з метою надання певних гарантій рівноправності, можливості для самореалізації, не зважаючи на стать.

Проблеми гендеру мають бути враховані у стратегіях сталого розвитку держави. Дотримання гендерних стандартів є не тільки індексом рівності, а й демократії в суспільстві. Основою загального принципу рівності є незалежність від статі, адже вона є природною константою, яка виражає сукупність анатомо-фізіологічних властивостей, за якими людина визначається як жінка або чоловік.

1. Gender Mainstreaming. Conceptual framework, methodology and presentation of good practices. Strasbourg. May 1998. URL: <http://www.unhcr.org>

2. Компанцева Л. Ф. Гендерна перспектива інформаційної безпеки. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2019. № 2 (26). С. 115–125.

3. World Economic Forum (2018). The global gender gap report 2018 (367 p.). URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2018.pdf (дата звернення: 19.10.2020).

4. Конституція України: прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>. (дата звернення: 23.03.2021 року).

Роман Опацький

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності,
кандидат юридичних наук, доцент

Сергій Ігнатів

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФЕМІНІЗМ ТА МАСКУЛІННІСТЬ: ДВІ СТОРОНИ ОДНІЄЇ МЕДАЛІ

Ми живемо в час швидких соціальних трансформацій та перетворень. Зміни в суспільстві проходять іноді так швидко, що громадяни не завжди встигають реагувати.

В останні декілька десятиліть у соціумі активно обговорюється проблема фемінізму та відстоювання права жінок на самоідентифікацію та самореалізацію не залежно від установлених у суспільстві поглядів, а керуючись власними переконаннями та бажаннями.

Важливим є той факт, що все ж позитивні зрушення все таки відбуваються. Зараз уже не чимось неординарним жінка - водійка таксі, поліцейська, директорка великого підприємства тощо. Поступово в свідомості суспільства укорінюється позиція про лише відсутність поділу професій на «чоловічі» та «жіночі».

В суспільстві сформувалося стійке поняття **фемінізму** під яким розуміють явище, яке можна розглядати як мінімум з двох боків. По-перше, це політичний рух, пов'язаний з боротьбою жінок за рівноправність. Саме цей аспект часто асоціюється з класичним фемінізмом, зокрема з рухом суфражисток, які вимагали надати жінкам право голосу на виборах. Нам здається, що такі проблеми залишились в далекому минулому, але на початку ХХ століття жінки не мали виборчих прав практично ніде в світі. В результаті перемог ранніх феміністок ми щасливо про це забули. По-друге, фемінізм — це інтелектуальний рух, по суті, філософська течія, яка за своїм змістом і аргументацією набагато різноманітніша, ніж класичний політичний фемінізм [1].

Однак, згідно другого Закону Діалектики єдності і боротьби протилежностей, будь яка дія викликає протидію та боротьбу.

Мі вважаємо, що саме впровадження феміністичних поглядів стало причиною виникнення нового руху за права та сомо ідентифікацію чоловіків, як **маскулінність** - це певний набір практик і уявлень, які відповідають на питання про те, що значить бути правильним чоловіком в даний час і в даному соціальному оточенні. Тобто відповідати певним соціальним очікуванням. Маскулінність завжди має на увазі прагнення до успіху. Власне, ті якості, які в суспільстві маркуються як маскулінні, - це якості, що ведуть до успіху в суспільстві, заснованому на конкуренції. Більш того, є певна соціальна напруга між тими моделями успіху, які існують для людей різних класів.

Наприклад, для того щоб досягти успіху в сучасному суспільстві, потрібно добре вчитися, потрібно володіти певними знаннями, певною експертизою. Добре вчитися значить бути відмінником, ботаніком. Це властивості, які не вітаються в класі [2].

Дану течію характеризує кілька принципів, або норм, з яких складається успішна маскулінність.

По-перше, «без бабства». Тобто чоловік повинен уникати всього жіночого.

По-друге, принцип «великий бос». Чоловік повинен домагатися успіху і випереджати інших чоловіків, повинен бути лідером.

По-третє, «міцний дуб». Чоловік повинен бути сильним і не проявляти слабкість.

По-четверте, принцип, який можна сформулювати так: «Постав їм жару». Тобто чоловік повинен бути крутим. Він не повинен боятися насильства, якщо є необхідність. Він завжди повинен бути готовий вступити в бій.

Поняття маскулінності і фемінінності виражають нормативні уявлення та установки, якими мають бути і, отже, чим мають займатися чоловіки та жінки у цьому суспільстві і в цей час. Маскулінність і фемінінність - соціальні, а не біологічні категорії. Вони визначають нашу гендерну ідентичність і прямо пов'язані з нашими уявленнями про себе та інших.

Різні психологічні теорії по-різному підходять до того, як і коли людина усвідомлює свою гендерну ідентичність. При цьому всі вони - і психоаналітична теорія Фрейда, і теорія когнітивного (пізнавального) розвитку Колберга, і група теорій так званого соціального навчання - підкреслюють, що процес гендерної ідентифікації дитини - не простий, не однокроковий і не автоматичний [3].

Підводячи підсумок, вважаємо акцентувати увагу на необхідності впровадженні як фемінізму так і маскулінності в нашому суспільстві, так як вони є важливим чинником становлення особистісної ідентичності у юнацькому віці як для представників чоловічої, так і для представників жіночої статі та обумовлює вираженість таких особистісних характеристик, як аутосимпатія, автономність, саморозуміння, спонтанність, контактність та креативність, а також зрілість світоглядних настанов та життєвих орієнтацій.

Запрошуємо до дискусій!

1. Що таке фемінізм? URL: <https://mynule.com/articles/shcho-take-feminizm>

2. Jeleniewski Seidler, Victor (2011). Masculinities, Histories and Memories (Англійська). What is Masculinity: Historical Dynamics from Antiquity to the Contemporary World. Edited by John H Arnold and Sean Brady: Palgrave. с. 433–453. ISBN 978-0-230-27813-4.

3. Маскулінність і фемінінність: від бінарної опозиції до цілісної людяності URL: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/maskulinnist_i_femininnist_vid_binarnoyi_opozitsiyi_do_tsilnisnoyi_lyudyanosti.html